

Muistio

11.5.2026

VN/27639/2025
VN/27639/2025-YM-51

Maa- ja metsätalousministeriö

Ympäristöministeriön lausunto maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien valkoposkiahankia ja merimetsoja

Ympäristöministeriö kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta seuraavaa:

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että valkoposkiahanki ja merimetsa siirretään luonnonsuojelulailla rauhoitetuista lajeista metsästyslakiin.

Samanaikaisesti metsästyslain muutoksen kanssa liitännäislakina on valmisteltu rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (RauLaKo-lain) 4 §:n muutos. Muutoksella varmistetaan, että valkoposkiahankien aiheuttamista vahingoista maksettavat korvaukset jatkuvat katkeamattomina valkoposkiahankien siirtyessä metsästyslakiin.

Esitys toteuttaa Petteri Orpon hallituksen ohjelmaa, jonka mukaan tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkiahankien osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin. Huolehditaan samalla vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille. Haltuun otettujen lintujen lihaa on voitava hyödyntää.

Valkoposkiahanki (*Branta leucopsis*) on Suomessa luokiteltu elinvoimaiseksi (Least Concern, LC) vuoden 2019 kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisuusarvioinnissa. Suomen läpimuuttava, täällä pesimätön, valkoposkiahankikanta on kasvanut yhtäjaksoisesti 2000-luvulla ja kannan sekä levinneisyysalueen on ennustettu kasvavan.

Merimetsa (*Phalacrocorax carbo*) on Suomessa luokiteltu elinvoimaiseksi (Least Concern, LC) vuoden 2019 kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisuusarvioinnissa. Suomessa pesivän merimetson *Phalacrocorax carbo sinensis*-alalajin kanta on runsastunut yhtäjaksoisesti vuodesta 1996.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.ym@gov.fi

Ympäristöministeriö tukee maa- ja metsätalousministeriön esitystä valkoposkikihanhien ja merimetson siirtämiseksi metsästyslakiin ja valkoposkikihanhien aiheuttamista vahingoista maksettavien korvausten jatkumiseen.

Ympäristöministeriö kuitenkin esittää seuraavat tarkennukset koskien esitystä:

Esityksen sivulla 5 todetaan, että valkoposkikihanhien ja merimetson siirtoa koskevan työryhmän loppumietintö viimeisteltiin hallituksen esityksen muotoon maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyönä ja että ko. esitys poikkeaa työryhmän loppumietinnöstä.

Ympäristöministeriö huomauttaa, että työryhmän loppumietintö ei ollut yksimielinen vaan siihen jätettiin neljä eriävää mielipidettä, mukaan lukien ympäristöministeriön eriävä mielipide. Loppumietinnössä valkoposkikihanhien ja merimetson siirtoa ei esitetty siirrettävän metsästyslakiin, vaan lajit olisivat jääneet luonnonsuojelulakiin, jolloin riistakeskuksesta olisi tullut näitä lajeja koskevia poikkeuslupia ratkaiseva luonnonsuojeluviranomainen. Koska työryhmän tehtävänä oli hallitusohjelman mukaisesti siirtää ko. lajit metsästyslakiin, loppumietinnössä ehdotettu ei toteuttanut hallitusohjelman kirjausta eikä työryhmälle asetettua tehtävää valkoposkikihanhien ja merimetson siirrosta metsästyslakiin. Myöskään luonnonsuojelulailla rahoitetun lajin lihaa ei olisi voitu hyödyntää ravinnoksi.

Hallituksen esityksessä tuodaan useammassa kohdassa esiin merimetson poikkeuslupien kiristynyt oikeuskäytäntö, ja viitataan, ettei poikkeuslupia (käytännössä) enää myönnetä. Ympäristöministeriön näkemyksen ja tietojen perusteella lupaviranomainen edelleen myöntää poikkeuslupia merimetsojen ampumiseen tietyissä olosuhteissa, tapauskohtaiseen harkintaan perustuen.

Hallituksen esityksessä viitataan useissa kohdissa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus). 1.1.2026 alkaen toimintansa ovat aloittaneet elinvoimakeskukset ja Lupa- ja valvontavirasto. Siltä osin kuin viitataan voimassa olevaan lainsäädäntöön tai nykyhetkeen, on viittaukset syytä päivittää, jotta lukijalle on selvää, mikä viranomainen on toimivaltainen.

Hallituksen esityksen sivulla 11 viitataan tutkimusaineiston puuttumiseen liittyen kuolettavan karkotuksen ja paukkupatruunan käytön välillä. Tosiasiassa tällaisia tutkimuksia on tehty ja niihin myös viitataan ko. hallituksen esityksessä.

Hallituksen esityksessä tuodaan esiin, että suojametsästyksen odotetaan jossain määrin vähentävän valkoposkikihanhien aiheuttamia maatalousvahinkoja. Näkemystä tulisi perustella tarkemmin.

Hallituksen esityksen sivulla 30 todetaan, että "Metsästys voi aiheuttaa häiriötä myös muille linnuille kuin varsinaiselle metsästyksen kohdelajille. Metsästäjä vastaa kuitenkin siitä, ettei suojametsästyksestä aiheudu metsästyslaissa tai luonnonsuojelulaissa kiellettyä häiriötä muille lajeille." Ympäristöministeriö pitää ensiarvoisen tärkeänä, että valkoposkikihanhien ja merimetsojen suojametsästystä toteutettaessa erityisesti huomioidaan muulle linnustolle aiheutuva häiriö ja häiriön minimointi erityisesti pesimäaikaan. Häiriön aiheutumista olisi tärkeää arvioida vuosittain ja tarvittaessa tehdä muutoksia häirinnän minimoimiseksi.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota, että hallituksen esityksellä ei olisi tarkoitus muuttaa metsästyslain 87 §:ää, jonka mukaan riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta säädetään riistavahinkolaissa. Olisi perusteltua tehdä pykälään selvennys siitä, että valkoposkikihanhien aiheuttamista viljelysvahinkojen korvaamisesta säädetään rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetussa laissa (RauLaKo-laki). Vastaavasti riistavahinkolain 2 §:ää ei olla muuttamassa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi selvennys siitä, että riistaeläimellä ei tarkoiteta valkoposkikihanhien, koska sen aiheuttamat viljelysvahingot korvataan RauLaKo-lain nojalla.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ottaen huomioon lintudirektiivin ja Århusin sopimuksen sääntelyn poikkeuslupien tapauskohtaisuudesta ja valitusoikeudesta, metsästyslain 41 f §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi tarkemmin esittää ne perusteet, joiden nojalla poikkeusharkinta lajisuojelusta ei ole tapauskohtainen vaan yleisempään suojametsästyksen perustuva.

Ympäristöministeriö katsoo, että RauLaKo-lain 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi syytä tuoda esiin rauhoitetun eläimen määritelmän nykyinen muoto eli se, että rauhoitetulla eläimellä tarkoitetaan luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla rauhoitettua, luonnonvaraisena esiintyvää lintua ja nisäkästä. Nyky-muotoilun kuvaaminen auttaa hahmottamaan, mikä pykälässä konkreettisesti tulee muuttumaan.

Lakiesityksen myötä valkoposkikihanhien ja merimetsojen kantojen seuranta siirtyy ympäristöministeriön hallinnonalalta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle. Hallituksen esitykseen onkin liitetty kirjaus toimintamenomomentin siirtoehdotuksesta. Seuranta koskeva ehdotus on kirjattu muotoon rahansiir-
rosta ympäristöministeriön (Suomen ympäristökeskusta koskevalta) momentilta 35.01.04 maa- ja metsä-
talousministeriön momentille. Tämä ratkaisu ei ole perusteltu, kun samalla moninkertaiset vahinkojen
korvausvastuut säilyvät edelleen ympäristöministeriön rahoitettavana. On myös huomionarvoista, että
maa- ja metsätalousministeriö on arvioinut seurannoista aiheutuvan lähes kolminkertaiset kustannukset
nykytasoon verrattuna. Valkoposkikihanhia ja merimetsoja koskevat vuosittaiset seurannat on toteutettu
Suomen ympäristökeskuksessa ympäristöministeriön myöntämän erillismäärärahan turvin.

Kustannusten osalta on huomattava, että valkoposkikihanhia ja merimetsoja koskevat poikkeuslupahake-
mukset muodostavat vain osan Lupa- ja valvontaviraston (LVV) käsittelemistä poikkeusluvista. On
selvää, että LVV:n rahoitus rauhoitettujen lajien poikkeuslupien käsittelyyn on jatkossakin turvattava.
Suojametsästyksen osalta ei aiheudu käsittelykustannuksia valkoposkikihanhista ja merimetsaista, koska
suojametsästyksessä ei pohjaudu yksittäisiin poikkeuslupiin.

Ylijohtaja

Tarja Haaranen

Erityisasiantuntija

Maria Westerman

VN/27639/2025-YM-51

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: